

Hitza

Esanahia

ababor	'itsasontziaren ezkerreko aldea'
adio	'agurra'
ahari	'zikiroa, ardi arra, marroa'
ahobero	'harroputza, gangarra'
ahuspez	'ahoz behera'
aiher	'gogoa bizia, amorrua'
aipatu bazuen, aipatu	Esamoldea: 'Ai, ene!'
aise	'erraz, arazo barik'
aitañi-amañi	'aitatxi-amatxi, aitita-amamak'
akabera	'amaiera, uhinen ura amaitze lerroa'
alarau	'oihu luzea, ulua'
albait -en	'ahalik ...-en'
aldarte	'umorea'
amultsu	'maitasunezkoa'
andetan eraman	'ohatilan bezala (en camilla)'
antxeta	'kaioa, itsas txoria'
apaltasun	'umiltasuna'
apar	'bitsa (espuma)'
aratz	'garbia'
argi-errainu	'argi izpia'
argi-zirrinta	'izpitxoa, argi motela'
argibide	'informazioa, azalpena'
aro	'garaia, sasoia, denbora'
arrangura	'ardura, kezka'
artatu	'zaindu, jagon'

Hitza	Esanahia
artazi	'guraizeak'
artean	'oraindik (irag)'
artega	'urduri, kezkatu'
ataute	'hilkutxa (ataud)'
ateko banda	'itsasoko aldera ematen duen aldea'
atondu	'prestatu, ordenan ipini'
atsegindun	'plazerez betea (satisfecho)'
aurki	'laster'
aurrez-esan-ezina	'inprebisiblea'
aurrez-esatekoago	'prebisibleagoa, asmagarriagoa'
autxa	'frantsesak (despektiboa)'
auzokalte	'kaltegarria ingurukoentzat'
azkartu	'arinago bihurtu'
babalore	'ergela,
bafada	'heize ufada, bolada'
baratu	'gelditu'
baratzain	'ortuzaina, baratzea lantzen duen
barauzale	'barau egiten duena, jan gabe egon'
bazter-nahasle	'liantea,
begi-luze	'denari so, jakin-mina duena'
begirune	'errespetua'
behar handian ibili	'ezer gutxi eduki, pobrea izan'
beharleku	'lana, zeregina, eginbeharra'
beilegi	'horia'
beltzuritu	'haserretu, sumindu'

Hitza

Esanahia

benetalaria	'egia zalea, zintzoa/ sineskorra'
bere kolkorako esan	'isilean, hori pentsatu'
betilun	'goibel, kopetilun'
biharamun	'hurrengo eguna'
bogalari	'arraunlaria'
bortu	'mendiko portua, goiko pasabidea'
bortxaz	'nahitaez, ezinbestean'
buhunba	'zurrunbiloa'
deliberatu	'erabaki, horrela pentsatu'
denborale	'ekaitza, eguraldi txarra'
deus	'ezer ere ez''
deusezko	'ezerezkoa'
drezatu	'arteztu, onbideratu, zuzendu'
dunbada	'kolpea, zaratotsa'
dunbots	'ostotsa, trumoia'
durunda	'ostotsa, trumoia, ihurtzuria'
ederretsi	'helburu edertzat onartu'
egosi	'ur bero-berotan sukaldatu'
egundo halakorik	'Ene! Hau bai hau!' (harridura)
ehule	'oihalgilea, oihala ehuntzen duena'
elezahar	'kondaira'
-en buruan	'garrenean, eta gero'
erbi	'basa untxia'
ernegatu	'gogaitu, erre, atsekabez nekatu'
ernegu	'amorrualdia'

Hitza	Esanahia
errabiatu	'amorratua, suminduta'
errebeskeria	'irresponsabilitatea, gaiztakeria'
erreserba	'isilean, bere kolkorako'
erretolika	'berriketa / errierta, bronka'
erreusitu	'azertatu, helburua lortu, garaitu'
errime	'ahots ozenez, bozgoran esan'
esankizun	'esatekoa'
estekatu	'lotu'
estrata	'galtzada, bidexka'
estualdi	'larrialdia'
etsi	'desesperatu'
etsigarri	'jasangaitza, desesperantea'
etxeko kaltea	'kaltegarria etxekoentzat'
eurri-jasa	'zaparrada handia'
eztei	'ezkontza'
fosforeszentzia	'berezko argitasun distiratsua'
gaitzuste	'itxaropen gabe'
galgarri	'galtzailea, kaltegarria'
gantz	'koipe lodia (sebo)'
garro	'hanka, tentakulua'
gero!	'e! (ohartzeko hitza)'
gizajo	'gaixoa, koitadua'
gizaldi	'mendea, denboraldi luzea'
gogaikarri	'aspergarria'
goiznabar	'egunsentia'

Hitza	Esanahia
gomutatu	'gogoratu, oroitu'
gori	'bero-beroa, gorri bizia'
gupida	'errukia,, miserikordia'
gurma	'bruma, lainoa, gandua'
hagatik	'hargatik, hori dela eta'
hankari	'korrikalaria, hanka arina'
hareatze	'hareazko eremua, basamortua'
harpe	'leizea, kobazuloa'
harrezkero	'ordutik aurrera'
haserre egin	'errierta egin, bronka bota'
hasperen	'arnasaldi berezia, suspirioa'
hegal	'hegoa'
herrestan	'arrastaka, tarraz'
higatu	'gastatu, kontsumitu'
hodeiertz	'zeru ertza (horizonte)'
igan	'igon, igo'
ilinti	'sua duen egurra edo palua'
imintzioka	'keinuka, gestuak eginez'
iragan	'joan dena, pasatutakoa'
irauli	'buelta hartu, azpikoz gora jarri'
irizpide	'iritzia, aburua, ustea'
istribor	'itsasontziaren ezker aldea'
itxuragabeko	'itsusia, zatarra, motza'
izanen	'izango'
jagoiti	'inoiz ez, egundo ez'

Hitza

Esanahia

jantzi-jantzi eginda	'arropa piloa jantzita ibili'
jipoi	'astinaldia, paliza'
kadi	'epaile musulmana'
karel	'itsasontzien aldeetako goi partea'
kaskako	'kaskarrekoa, buruko kolpea'
kelonio	'dortoka'
keztatu	'ketu, kez bete'
kiskali	'guztiz erreta'
koitadu	'gizajoa, gaixoa'
koldar	'beldurtia, kakatia'
kolera	'amorrua, haserrealdia, sumindura'
konprenitu	'ulertu, aditu'
kutsu	'arrastoa'
laino egon	'bare-bare egon, ia olatu barik'
lander	txiroa, behartsua'
lauhazka	'galopean'
lauoinka	'galopean'
lausotu	'gardentasuna kendu, difuminatu'
lema	'itsasontziak gidatzekoa'
lera	'elurretako gurditxoa (trineo)'
libra	'ia kilo erdi'
liho	'oihal mota (lino)'
loria	'poza, poztasuna'
loxka	'lo antzean, erdi lo'
mailatu	'kolpearen marka (bollo)'

Hitza

Esanahia

marmoka	'itsasoko izakia (medusa)'
matraka	'erretolika, bronka, agiraka'
menturaz	'agian, auskalo, jakizu'
murru	'harresia, horma'
nahinon	'non-nahi, edonon'
nasa	'kaia, portua'
neskame	'mirabea, zerbitzaria'
neskatan hasi	'neskekin ibiltzen hasi'
odolbero	'sutsua, bortitza'
ohore	'ondra, izen ona'
oinaztargi	'inisia, tximista'
oinaztura	'tximista, oinaztargia, inisia'
olagarro	'hamarratza (pulpo)'
oniritzi	'onetsi, onartu, ontzat eman'
oratu	'eutsi'
orro	'oihu handia eta ozena'
orube	'lursaila, eremua'
orube	'lursaila, territorioa'
ospel	'iluna, itzaltsua, gerizpetsua'
ostu	'lapurtu, ohoindu'
otu	'bururatu, okurritu'
pago	'zuhaitz handia (haya)'
painu	'oihala'
popa ustela	'(esamoldea: ipurdi ...'
premia	'falta, beharrizana'

Hitza

Esanahia

profitatu	'baliatu, aprobetxatu, onura atera
segatu	'ebaki, moztu'
seko tontoa	'guztiz tentela, lelo hutsa'
sigi-saga	'ezker-eskuin mugitu, sugeak legez'
sunda	'usain sarkorra (janariena...)'
tantai	'erraldoia'
tapitu	'tupitua, sarria, zarratua'
tenore	'abagunea, egokiera, une aproposa'
tolet	'estakatxoa, arrauna lotzeko euskarri
tripakiak	'sabeleko erraiak'
trokotz	'dorpea, txarto egina'
tutuka	'tu egiten, bozina jotzen'
txapel okerreko	'guardia zibila, espainiar polizia'
txilaba	'jantzi txanoduna, tunika luzea'
ubel-ubel eginda	'ubelduraz josita, more'
ubeldura	'ubeldua, odolbatua (kolpe ondor
ufadaka	'ufakoa, putzaldia'
uhin	'olatua'
ukaldika	'kolpeka'
umil	'apala, xumea'
upel	'kupela'
ur arrapalada	'uhinen amaieran parrastada, abiada'
usaiako	'ohikoa, betikoa, tradizionala'
xede	'helburua, jomuga'
xixtrin	'ziztrina, argaltxoa eta txikia'

Hitza

Esanahia

xuxurlatu	'ahapeka esan, isilean'
zaharrak berri	'betiko kontuak, aldaketarik ez'
zanpa-zanpa eginda	'errebentatuta, zisko eginda'
zantar	'desatsegina, itsusia, zikina'
zantzo	'barrea, oihu gangarra'
zantzurik ez hartu	'arrastoa (logika) ezin jarraitu'
zapasaltoka	'zapo-saltoka'
zartatu	'arraildu, arrakalatu'
zer demontre!	'zer koplak!, zer deabru!'
zeriola	'isurtzen zitzaion, ateratzen zitz'
zimarroi	'hegalaburra (arrain mota)'
zirimola	'zurrumbiloa, haize aldia'
zokondo	'txokoa'
zomorro	'txorimaloa, arranpaloa'
zozo	'kokoloa, papaua, memeloa'
zuhur	'zentzuduna, egokiena'
zurratu	'larrua garbitu, leundu'
zuzi	'tortxa sua duen palua'